

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Gróf Éva jogtanácsos által felperesnek dr. Gárdos István ügyvéd által képviselt alperes ellen bankgarancia teljesítése iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2006. március 28. napján kelt 32.G.40.941/2004/18. számú ítélete ellen a felperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 1.000.000 (Egymillió) forint másodfokú perköltséget.

A felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 900.000 (Kilencszázezer) forint jogorvoslati illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A ... és az ... Kft. 2002. szeptember 30-án szállítási szerződést kötött GPS rendszer és tartozékai gyártására, leszállítására, felszerelésére, üzembe helyezésére és karbantartására a határőrség javára. A szolgáltatás ellenértékét 659.907 euróban határozták meg, melyből a nemzeti kormány 286.400 eurót, a PHARE 373.507 eurót fizet meg. A teljes szerződéses ellenérték kiegyenlítése három részletben volt esedékes; 60 % előleget, majd 30 %, végül 10 % vételárat kellett megfizetni. A 60 % előleg kifizetéséhez a szállítónak a szerződés szerint el kellett juttatnia a fizetési felhívást, a 10 %-os teljesítési garancia fénymásolatát, valamint az előlegfizetési garancia egy eredeti és egy fénymásolati példányát. Az előlegfizetési garancia kedvezményezettjeként a felperes került feltüntetésre.

Az alperes 2002. október 8-án a szállító megbízása alapján teljesítési bankgaranciát bocsátott ki a felperes javára ... szám alatt 73.151 euró összegben, melynek lejáratát 2002. október 30-án 2005. május 31. napjára módosította.

Az alperes 2002. október 31-én a szállító megbízásából ... szám alatt előlegfizetési garanciát bocsátott ki a felperes javára, melyben vállalta, hogy a felperes első írásbeli felszólítására, vita nélkül kifizeti 224.104,2 euró forintellenértékét + 171.840 euró forintellenértékét, mindösszesen 395.944,2 euró összeget a garancialevélben meghatározott árfolyam szerinti átszámítással. Az okirat szerint a garancia azon a napon lép hatályba, amelyen a garancia teljes összege a garanciaszámba való hivatkozással megérkezik a szállító, alperesnél vezetett ... számú számlájára, és legkésőbb 2003. május 31. napján jár le.

A szállító fenti számú számlájára - két számla alapján - a felperes 2002. november 22. napján 52.664.664 forintot, 2002. december 30. napján pedig 52.738.394 forintot átutalt, az átutalás során a közlemény rovatban sem a bankgarancia, sem a projekt, sem a szállítási szerződés számát nem tüntette fel.

Az alperes 2002. november 25-én az 52.664.664 forintból 19.700.000 forintot a 2002. október 8-án kibocsátott teljesítési bankgarancia fedezeteként lekötött, ezt meghaladó összegű átutalás lekötésére nem került sor.

2003. augusztus 29-én a felperes az előlegfizetési garancia összegére hivatkozva, felszólította az alperest 395.944,2 euró forintösszegének bankgaranciakénti megfizetésére, eredménytelenül; az alperes a kifizetést 2003. szeptember 8-án megtagadta arra hivatkozva, hogy a garancia teljes összege a garanciaszámba történő hivatkozással a megjelölt számlára nem érkezett meg, így a garancia nem lépett hatályba.

A felperes keresetében kérte, kötelezze a bíróság az alperest 103.242.450 forint, valamint annak 2003. május 30-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperes az általa kibocsátott előleg-visszafizetési bankgarancia alapján köteles az abban írt összeg forintellenértékét megfizetni. A bankgarancia hatályba lépett azzal, hogy a felperes

a garancialevélben szereplő számlaszámra a teljes összeget átutalta, függetlenül attól, hogy az átutalásnál a garancia számára nem hivatkozott, utóbbi ugyanis csak technikai feltételnek tekinthető, és nem minősül a Ptk. 228. §-a szerinti felfüggesztő feltételnek. Másodlagosan arra alapította igényét, hogy amennyiben a bankgarancia nem lépett hatályba, az alperest kárfelelősség terheli a Ptk. 4. §-ában szabályozott együttműködési kötelezettsége megszegése okán. Az alperes ugyanis nem adott tájékoztatást a felperes felé sem a bankgarancia lehívhatóságának kapcsáni érdeklődésekor, sem a bankgarancia meghosszabbításával kapcsolatos ügyintézés során arról, hogy a bankgarancia nem lépett hatályba, sőt félretájékoztatta, így elzárta a felperest attól, hogy a bankgarancia hatályosságát valamennyi érintett fél együttműködésével rendezze, utólag azt életbe léptesse, vagy egyéb biztosítékot kérjen a szállítótól. Az alperes jogellenes magatartása folytán bekövetkezett kára megegyezik a bankgarancia összegével.

Az alperes érdemi ellenkérelmében mindkét jogcímen jogalap hiányában a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a bankgarancia hatálybalépésének feltétele volt az előleg átutalásakor a bankgaranciaszám feltüntetése, ennek hiányában a bankgarancia nem lépett hatályba. Azért volt lényeges feltétel, mert ez nyújtott lehetőséget az alperesnek arra, hogy a bankgarancia teljesítésének esetére a beérkező összeget óvadékkul lekötthesse a szállítóval kötött megbízási szerződésben foglaltaknak megfelelően. Vitatta kárfelelősségét, hivatkozva arra, hogy a bankgarancia kibocsátása során a megbízóval került jogviszonyba, együttműködési kötelezettség a felperessel szemben nem terhelte, a kedvezményezett joga a bankgarancia elfogadása esetén, annak lehívása. A bankgarancia absztrakt kötelezettségvállalás, ennek alapján a felperes és a szállító közötti szerződést az alperesnek nem kellett ismernie, a szállító számláját figyelnie, illetőleg tájékoztatni a felperest, hogy a bankgarancia nem lépett hatályba. Vitatta, hogy a bankgarancia meghosszabbítása során a felperest félretájékoztatta volna, ezt a körülményt a felperes nem bizonyította. Ezen túlmenően nem bizonyított a kárfelelősség törvényi feltételei teljesülése; a kár összecszerűsége és az okozati összefüggés.

Az elsőfokú bíróság 2006. március 28. napján kelt 32.G.40.941/2004/18. számú ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 6.194.500 forint perköltséget, továbbá megállapította, hogy az illetéket az állam viseli. Ítélete indokolása szerint a bankgarancia megnyitásával és annak tartalmáról szóló garancialevél kibocsátásával a Ptk. 249. §-a szerinti jogviszony jött létre a peres felek között. A garancialevélben foglaltakat a Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján értelmezve megállapította, hogy a garanciavállalás hatálybalépésének feltétele a garancia teljes összegének, a garanciaszámról történő hivatkozással, a szállító számlájára történő beérkezése, melyet a lefolytatott tanúbizonyítás is alátámasztott. A perben nem volt vitás, hogy a felperes a garanciaszámot az átutalásnál nem tüntette fel, ezzel a Ptk. 228. § (1) bekezdése szerint a jogviszony hatálya a felek között nem állt be, ezért az alperest, a felperes fizetési felhívása ellenére ezen a jogcímen teljesítési kötelezettség nem terhelte. Azt vizsgálva, hogy az alperes a hatálybalépés hiányára utólag, esetleg jogával visszaélve hivatkozott-e, megállapította, hogy a garanciaszám feltüntetése a

felperes számára nehézséget nem okozott, ugyanakkor az alperes részéről lényeges feltétel volt, mivel csak a garanciaszám feltüntetésével történő átutalás esetén kerülhetett abba a helyzetbe, hogy saját teljesítése esetén a kifizetett összeg beszedésére biztosítékkal rendelkezzen. Az alperes ugyanis biztosítékként ezt az összeget kívánta lekötni, ezt bizonyította az alperes alkalmazottainak tanúvallomása, valamint az egyik tanú belső feljegyzése, azt pedig, hogy az összeget lekötni nem állt módjában, bizonyították a csatolt szállítói bankszámlakivonatok, a szállító betételhelyezése és felmondási megbízásai.

A másodlagos kereseti kérelem aaptalansága körében kifejtette, hogy a bankgarancia kibocsátásával az alapjogviszonytól független, önálló absztrakt jogviszony jött létre; tartalma egy egyoldalú kötelezettségvállalás, melynek feltételeit a kibocsátó a kedvezményezett felé egyoldalúan határozza meg. Az alperestől nem volt elvárható, hogy a szállító és a felperes közötti jogviszonyt megismerve, annak teljesítését figyelemmel kísérve, a felperes teljesítését, az előleg kifizetését ellenőrizze, annak megtörténtét észlve a felperest a hatálybalépés hiányáról értesítse arra is figyelemmel, hogy a felperesnek két bankgarancia alapján is fennállt fizetési kötelezettsége, az átutalási összegek nem egyeztek meg a perbeli bankgarancia összegével, továbbá az átutalás beazonosító adatot nem tartalmazott. Az, hogy a bankgarancia meghosszabbításra került, nem tette az alperes kötelezettségévé az arról történő tájékoztatást, hogy a bankgarancia nem lépett hatályba, hiszen a hatálybalépés a meghosszabbításnak nem feltétele, lehetséges, hogy a meghosszabbításnak éppen az a célja, hogy a hatálybalépéshez szükséges feltételek utóbb teljesülhessenek. A lefolytatott tanúbizonyítás eredménye alapján megállapította, hogy a felperes két esetben érdeklődött az alperesnél a bankgarancia kapcsán. ... tanúvallomása alapján megállapította, hogy a bankgarancia lehívásával kapcsolatos tájékoztatás körében az alperes biztosította a felperest, hogy érvényes és visszavonhatatlan kötelezettségvállalásról van szó, tehát a hosszabbítás után újabb három hónap áll rendelkezésre, amíg lehívhatják. Ez a tájékoztatás - annak a tükrében, hogy az alperesnél vezetett nyilvántartás szerint egyértelmű volt, hogy a bankgarancia nem lépett hatályba - a felperes félrevezetésére alkalmas volt, mellyel az alperes megsértette a Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltakat. Ezen túl azonban a felperes nem bizonyította a jogellenes magatartás és kár közötti ok-okozati összefüggést, valamint a kár bekövetkeztét és összecszerűségét. A per adatai szerint - amennyiben 2003. május 31-én az alperes megfelelő tájékoztatást nyújtott volna a felperesnek - a felperes nem jutott volna hozzá a bankgarancia összegéhez; a perben bizonyított, hogy a szállító számlájára beérkezett összegeket a szállító levette, a bankgarancia utólagos hatálybaléptetésére tehát már nem volt lehetőség, azt pedig, hogy újabb biztosítéket kért volna a felperes a szállítótól, a felperes nem bizonyította. A kárösszeg körében megállapította; a bankgarancia a szállító szerződösszegése esetén az előleg visszafizetésének biztosítására szolgál, a felperes kára csak az az összeg lehet, amelyet a szállító jogellenes magatartása folytán köteles lenne a részére visszafizetni, és amit a szállító ennek ellenére nem fizet meg.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását, keresetének történő helyt adást, másodlagosan az ítélet hatályon

kívül helyezését kérte. Az elsődleges kereseti kérelme körében változatlanul hivatkozott a bankgarancia hatálybalépésére azzal, hogy a Ptk. 228. § (1) bekezdése szerinti jövőbeli bizonytalan eseménynek az előleg összegének megfizetése minősül, mely az alperes által sem vitatottan bekövetkezett. A bankgaranciaszám feltüntetése technikai jellegű jelzés csupán, amely a banki belső eljárás megkönnyítésére szolgál, és a banki kötelezettségvállalással lényegében nem áll összefüggésben. Az alperes sem tekintette a bankgarancia-száma történő hivatkozást a bankgarancia hatálybalépési feltételének, ezt bizonyítja az, hogy az alperes nem csak a jelen per tárgyát képező előleg-visszafizetési, hanem ún. jóteljesítési bankgaranciát is vállalt; mindkét bankgarancia a hatályosság kérdéséről teljességgel megegyező módon rendelkezett, ugyanakkor a felperes jóteljesítési garancia esetén is elkövetett mulasztása - azaz a bankgarancia számának feltüntetése hiánya - ellenére az alperes a számlán megjelenő összeget óvadékként lekötötte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az alperes fenti magatartását kellően nem értékelte, továbbá az alperes védekezése és a fenti magatartása közötti ellentmondást nem oldotta fel. A másodlagos kereseti kérelem elutasítása körében arra hivatkozott; tévesen vont következtetést az elsőfokú bíróság arra, hogy a bankgarancia tekintetében nem terhelte az alperest a Ptk. 4. §-a szerint együttműködési kötelezettség, nem volt köteles tájékoztatni a felperest arról, hogy a bankgarancia nem lépett hatályba. Fenntartotta, hogy az alperest azért terhelte tájékoztatási kötelezettség, mert az alapjogviszony tartalmát ismerte, az ... Kft. számlájának forgalmát bizonyítottan folyamatosan figyelemmel kísérte, a számlaforgalom szempontjából kiugró összegek beérkezését észlelte, és tudta, hogy azok a felperestől származnak. Így az alperes számára nem lehetett kérdéses, hogy a beérkező összegek mely jogviszony alapján, milyen célból kerültek átutalásra a bankszámlára, amennyiben a fentiek ellenére is az összegek rendeltetése nem volt ismert, azt a saját és a felperes érdekében is tisztázni kellett volna. Hivatkozott arra is, hogy az együttműködési kötelezettség a Ptk. 229. § (1) bekezdésében foglaltakból következően is terhelte az alperest. Az okozati összefüggés körében előadta; amennyiben az alperes az együttműködési kötelezettségének eleget tett volna, úgy a felperesnek megfelelő fedezet állt volna rendelkezésére, azaz a bankgarancia hatálybaléptetésének nem lett volna akadálya. Álláspontja szerint tévesen vont következtetést az elsőfokú bíróság a kár összegének bizonyíthatatlanságára is, a kárösszeg a bankgarancia összegével egybeesik, figyelemmel arra, hogy amennyiben az alperes nem tanúsít jogellenes magatartást, úgy a felperes a bankgarancia érvényesítésének időpontjában, 2003. augusztus 29-én a bankgarancia teljes összegéhez hozzájuthatott volna. Amennyiben az ... Kft. visszafizeti a felperesnek az előleg összegét vagy annak egy részét, úgy a felperes kára megszűnik, vagy az önkéntes teljesítés mértékében csökken. Az ... Kft. azonban az előleg összegéből semmit sem fizetett meg a felperesnek, az előleg összege iránti per jelenleg is folyamatban van.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Változatlanul hivatkozott arra, hogy a garanciaszáma történő hivatkozás hiánya következtében a bankgarancia nem lépett hatályba, tekintve, hogy a garanciavállalásban foglalt hármaskorlat feltétel konjunktív, ezek egyikét

sem minősítheti a felperes utólag egyoldalúan technikai jellegűnek, továbbá a felek későbbi magatartásából sem vonható következtetés a bankgarancia hatálybalépésére. Hangsúlyozta, hogy az alperes számára csak akkor válik jelentőssé és vizsgálandóvá az a kérdés, hogy a garancia hatályba lépett-e, ha és amikor a felperes fizetést igényel. Amikor ez bekövetkezett, azt a választ kapta, hogy a garancia nem hatályos. Ezen felül az is ellentmond a felperes állításának, hogy a perbeli garancia fedezete nem került zárolásra, azzal az ... Kft. szabadon rendelkezett. Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 207. §-a szerint a nyilatkozat tartalma, azon felül pedig a nyilatkozat megtételének időpontjában fennálló körülmények vehetők figyelembe, a felek ezt követő időben tanúsított magatartásának a jognyilatkozat értelmezése szempontjából nincs jelentősége. Változatlanul vitatta kárfelelősségét, azt, hogy együttműködési kötelezettség terhelte volna, továbbá hivatkozott a kár bekövetkeztének, összegének és az okozati összefüggésnek a bizonyítatlanságára.

A jogorvoslati eljárás során a Fővárosi Ítéltábla 2006. december 12. napján kelt 10. Gf.40.279/2006/6. számú végzésével - figyelemmel a 2006. évi LV. tv. 2. § ab) pontjára, a Pp. 61. § (1) bekezdésére, 62. § (2) bekezdésére - megállapította, hogy a felperes jogtódja az

A felperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást teljes körűen feltárta, és helytálló az abból levont jogi következtetése is.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a garancialevél alperes általi kibocsátásával a Ptk. 249. §-a szerinti jogviszony jött létre a felperes jogelődje és az alperes között, és helytállóan vont következtetést a garanciavállalás hatálybalépésének elmaradására is.

A felperes fellebbezési okfejtése a hatálybalépés megtörténtére az alábbiak szerint alaptalan. A garantőr a garancialevélben megjelölt időpontig és összeghatárig a jogosult első írásbeli felszólítására vállalt vita nélküli fizetési kötelezettséget, ezen kötelezettség-vállalás hatálybalépését azonban feltételhez kötötte; a garancia teljes összege a garanciaszámba hivatkozással érkezzen be az ... Kft. alperesnél vezetett számlájára. Ezen körülményeket helyesen minősítette az elsőfokú bíróság a garanciavállalás hatályának beállta körében relevanciával bíró, a Ptk. 228. § (1) bekezdése szerinti felfüggesztő feltételeknek, és nem tévedett a feltételek teljesülésének hiánya okán a hatálybalépés elmaradásának megállapításakor.

A felperes a fellebbezésében nem tette vitássá, hogy a garanciaszámot nem tüntette fel, azt állította, hogy ez nem minősült lényeges feltételnek, csupán technikai eligazításra szolgált, erre utal az is, hogy az ugyancsak az alperes által kibocsátott jótéljesítési garanciavállalás során a garanciaszám hiánya problémát nem okozott.

Az alperes a garancialevélben mind fizetési kötelezettség-vállalása tartalmát, mind annak hatálybalépésére vonatkozó feltételeket egyoldalúan határozta meg. Utóbbi során a feltételeket nem differenciálta a szerint, hogy melyik érdemi, illetve technikai; eltérő rendelkezése hiányában valamennyi lényegesnek minősül, így a felperes a feltételeket alaptalanul rangsorolta, nem hivatkozhat alappal arra, hogy a garanciaszám feltüntetése nem tekinthető lényeges feltételnek.

A fentiektől eltérő jogi következtetés levonására nem ad alapot az alperes jótéljesítési bankgarancia-vállalás során tanúsított magatartása; az, hogy azon jogviszonyban az alperes a bankgarancia-szám feltüntetésétől mennyiben és miért tekintett el, ezen jogvita elbírálása során nem vizsgálható, a jelen per tárgyát képező jogügyletre nem vonatkoztatható körülmény.

Helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelem alaptalanságára is.

Teljes körűen osztja a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság álláspontját a felperes által megjelölt együttműködési kötelezettség hiányára vonatkozóan; az alapjogviszony fellebbezésben állított ismerete, azaz a számlavezető és a garantóri pozíció egybeesése nem változtat azon, hogy a bankgarancia kibocsátásával az alapjogviszonytól független, absztrakt jogviszony jött létre, melynek tartalma alapján határozható meg a garantőr együttműködési és tájékoztatási kötelezettsége, mely - az elsőfokú bíróság helytálló okfejtése szerint - nem terjedt ki arra, hogy az alperes az előleg beérkezésekor a felperes jogelődjét tájékoztassa a garanciaszám feltüntetésének elmaradásáról, és ennek okán a garanciavállalás hatálybalépésének hiányáról.

Alaptalan a felperes fellebbezési hivatkozása a Ptk. 229. § (1) bekezdésében foglaltakon alapuló együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megsértésére is. A függő jogi helyzethez kapcsolódóan az alperes együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét nem szegte meg. A Ptk. 229. § (2) bekezdése szerint a feltétel bekövetkezésére vagy meghíúsulására nem alapíthat jogot az, aki azt felróhatóan maga idézte elő. A per nem vitatott adatai szerint a feltétel - azaz a garanciaszám feltüntetése - bekövetkezésének elmaradása a felperes jogelődjének felróható, nincs adat arra vonatkozóan, hogy az alperes a feltétel bekövetkezését felróhatóan meghíúsította volna.

A lefolytatott bizonyítás eredményének okszerű mérlegelésével állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a bankgarancia lehívásával kapcsolatos tájékoztatás során az alperes a felperes jogelődjét félreinformálta és ezzel megsértette a Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltakat. Ezen jogellenes magatartáson túl azonban a felperes nem bizonyította, hogy ezzel okozati összefüggésben a kereseti kérelemben megjelölt összegű kára keletkezett. Teljes körűen osztja a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság álláspontját a jogellenes magatartás és a kár közötti okozati összefüggés, és a kár összecszerűsége bizonyítatlanságára, ekörbeni okfejtését azzal egészíti ki, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a kártérítési felelősség

megállapíthatóságát a Ptk. 4. § (4) bekezdése szerinti felróhatóság csak akkor alapozza meg, ha a kártérítési felelősség valamennyi konkrét törvényi feltétele fennáll, az utóbbi - konjunktív - feltételek teljesülésének hiányában helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság a kárigény alaptalanságára.

Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezésben előadottakat döntése meghozatalakor helyesen értékelte és azok eltérő tényállás megállapítására, illetőleg eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - utalva a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglaltakra - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltak figyelembevételével megállapított, általános forgalmi adót tartalmazó jogi képviseleti munkadíjból áll. A felperes illetékmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2006. december 12.

. Bánki Horváth Mária s. k.,
a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró